

Juryrapport finale Write Now! 2014

Beste gasten, lieve finalisten,

Daar zitten jullie: op het oog, een rij licht nerveuze jongelingen. Achter jullie, enkele rijen *zeer* nerveuze ouders. Kijk nog een keer goed naar elkaar. Zijn alle gulpen dicht, is alle spinazie tussen de tanden verwijderd? Een van jullie beklimt zo het podium, tenslotte.

Inmiddels zullen jullie het protocol kennen, want jullie hebben je allemaal al door een voorronde geknokt. Een duizendtal hoopvolle jonge schrijvers hebben jullie achter je gelaten. Het bleek maar weer waarom: er zat heel veel moois in jullie teksten. Chapeau, finalisten.

Ik heb mijn best gedaan om trends te ontwaren in jullie verhalen en gedichten. Wat valt er te zeggen over de lichting van 2015? Jullie schrijven dertien procent vaker over vaders dan over moeders en acht procent vaker over mannen dan vrouwen. Favoriete lichaamsdelen zijn handen, op de voet gevolgd door ogen. 'Andere' is het meest gebruikte bijvoeglijk naamwoord. De interpretatie van de feiten laat ik graag aan jullie.

Wat ook opviel was de experimenteerlust. Wij, de lezers, werden meegevoerd naar vreemde continenten, magische of futuristische werelden en, zo leek het wel, de set van de film *Interstellar*. Niet alleen in genre, maar ook in vorm zagen we experiment. Daarmee namen de schrijvers een risico en dat beviel de jury. Soms ging het wat ver. Dan miste een diepere laag, of werd het geheel lastig te volgen. Anderzijds was het voor meer klassieke verhalen over bekende thema's moeilijker om de middenmoot te ontstijgen.

Om de juiste balans te vinden kan ik alleen aanraden om te blijven schrijven – en je werk aan veel mensen te laten lezen. Dat is een waar juryrapportenclich . Ik hoop dat jullie, als mede-schrijvers, mij deze platitude zullen vergeven. En inderdaad blijven schrijven, natuurlijk. Nadat ik jullie inzendingen had weggelegd, moest ik denken aan de Zwitserse schrijver Robert Walser, die op een gegeven moment geen letter meer op papier kon zetten. Hij was fysiek niet meer in staat een pen te hanteren. Dit moest een psychosomatische aandoening zijn, analyseerde Walser, een afkeer van zijn schrijven die leidde tot een afkeer van zijn pen. Hij kwam over deze neurose heen dankzij een ingenieuze oplossing: hij schakelde over op een potlood. Zelf noemde hij dit trots zijn 'potloodsysteem'. Nu hebben we allemaal onze obstakels. Nadat ik jaren geleden voor het eerst in deze finale stond, heb ik een jaar niets durven schrijven, omdat het enkel bergafwaarts zou gaan. Het duurde lang voordat ik kon zeggen, afijn, het zij zo. In andere woorden: vind je eigen potloodsysteem.

Immers, wanneer jullie schrijven doen jullie het goed, zo getuigen de teksten. Alle inzendingen hadden mooie vondsten. Zo waren we onder de indruk van onze jongste dichter. "Smile" zeg ik – dat doet ze al'. Een prachtige zin. Zeker als de dichter leert nog meer gebruik te maken van po tische middelen, enjambement bijvoorbeeld, belooft dit veel goeds voor toekomstig werk.

De jongste proza st speelde met vorm en dat was dapper. We hebben er vertrouwen in dat ze steeds beter zal worden in het meevoeren van de lezers in haar zinnenbouwsels.

Een jurylid was bijzonder enthousiast over het verhaal van Peter, die niet jarig genoeg was. Anderen stoorden zich aan de weifelende zinnen. De schrijver kan werken aan het uitdiepen van karakters – met behoud van dit prettige, droge gevoel voor humor.

Een volgende dichter creëerde beelden die bleven hangen. Dingen die niet bij elkaar horen werden bij elkaar geplaatst. Vooral het eerste gedicht wist ons te raken. Als reeks was het wat onevenwichtig, maar de jury zal blijven denken aan Artis, waar mensen in loketten wonen.

Ook de reis langs treinstations was interessant en gevaarlijk, al duurde het even tot de opzet duidelijk was. Sommige juryleden vroegen zich af of de dialoog wel realistisch was. In deze tekst vonden we een van de meest verrassende beelden: de stoppels op de snuit van een geschoren cavia.

Als we de trein dan nog veel, veel verder nemen en dan wellicht de hondenslee, dan komen we bij de boogschutterskeerkring. Het subtiële gebruik van ironie was geslaagd. Daarbij beheerste de schrijver de taal van de logen, zowel antro- als bio-. Het is altijd fijn, wanneer een personage een specifieke taal heeft en de schrijver het jargon kent. Af en toe waren de zinnen te gezwollen of de beelden tegenstrijdig, maar de schrijver is hier fabelachtige dingen op het spoor.

Ondertussen naderen wij de ontknoping. Het spreekt voor zich dat de jury niet altijd unaniem was over de teksten – we hadden zo onze creatieve verschillen. Gelukkig is er, om te voorkomen dat juryleden met elkaar op de vuist gaan, de eervolle vermelding uitgevonden. We hebben er dan ook voor gekozen om onze favorieten nog eens nader toe te lichten. Deze verhalen en gedichten hebben ons gegrepen en aan het denken gezet. We praten graag over deze teksten. Na alle inzendingen te hebben besproken, bleef er een viertal titelkandidaten over. Allereerst de eervolle vermeldingen. In voetballerstermen: deze teksten stonden hoog in het linkerrijtje, maar werden net geen kampioen.

Een van de inzendingen werd geprezen om de originele keuzes en strakke opbouw, al had het van sommigen meer mogen spetteren. Het verhaal raakte aan interessante morele vragen en wist de jury mee te voeren. De schrijver heeft zorgvuldig een verhaal gebouwd, haast zoals zijn hoofdpersoon een app heeft gebouwd. Hij gaf telkens genoeg informatie om ons geboeid te houden zonder het plot weg te geven of vertellerig te worden. Al was het stilistisch aan de droge kant, dit was zonder meer een sterk verhaal. Hier zit een kundige schrijver – daarom een eervolle vermelding en applaus voor **Jelko Arts**.

Dan was er een verhaal dat veel in huis had, maar net te braaf bleef. Het ontroerde ons, dat de hoofdpersoon, zittend op een grafsteen, probeerde haar sigarettenrook niet naar een kindergraf te blazen. Inderdaad, 'Elf is wel erg jong'. Het verhaal zat vol mooie beelden en het was duidelijk wat er op het spel stond. Een pakje sigaretten dreef op een vijver, 'het cellofaan als een zwembandje om het karton'. De sigaretten vormen een mooi en fris motief. En toch miste er verrassing. Het verhaal gaf de lezer alles wat hoort en alles wat de lezer wilde. Het was comfortabel. We kunnen dan ook alleen maar hopen dat deze schrijfster, met haar verfijnde observeringsvermogen en vloeiende pen, ons in de toekomst nog veel meer verhalen serveert. Ze hoeft niet bang te zijn voor grillige verhalen, onbestemde gevoelens of - waarom niet? – perverse interesses, want daar kan het alleen maar beter van worden. We hebben genoten van het vakmanschap van **Else Boer**.

Ook een reeks gedichten bracht het ver – heel ver. De dichter beschrijft een zekere magie, die verdwijnt met het ouder worden. De karakters lopen door een fantasiewereld die langzaam vervaagt. De teksten zijn tegelijk stoer en teder. Wij wisten ook niet dat een krant een volwassen man kon bedekken. Het was prettig dat de gedichten een afgesloten cyclus

vormden. Een jurylid wilde hem het liefst gelijk die laptop geven. Een ander was aanvankelijk kritisch, maar draaide bij. Het heeft er om gespannen. We zijn dan ook verguld om in de bio te lezen dat er een debuutbundel aankomt. Graag lezen we meer van deze jonge dichter. Er is voor je gevochten, **Maarten Buser**.

En zo kwam langzaam een tekst bovendrijven. Het was een ambitieuze tekst en een sterke winnaar. Daarom kunnen we ons, zo hopen we, een kritiek veroorloven. Want het werd het ons niet makkelijk gemaakt: de tekst is nog niet perfect. Een dialoog ontspoorde haast, een alinea had geschraapt kunnen worden. Deze schrijver had, kortom, een goede redacteur kunnen gebruiken. Toch kunnen wij geenszins klagen, wanneer de bescheiden missers gecompenseerd door grote treffers. Zonder enige angst voor de aanstaande woordenlimiet introduceert de schrijfster een hele reeks personages. Een Nederlandse familie is op vakantie in Italië. Terwijl zij in een lokaal museum voor een doek staan, tekent de verteller in feite hun portret op. De ouders staan dicht bij elkaar, want 'in het buitenland hebben ze een ander huwelijk. Dat van andere mensen'. De andere familieleden worden eveneens in detail beschreven. Er is zoon Stan, die al de hele vakantie tegen allerlei dingen aanschopt. 'In plaats van een spoor achter zich te laten, trapt hij er eentje voor zich uit.' Met een of twee van zulke rake zinnen weet de schrijver iedereen tot leven te brengen. Grote thema's als verandering, tijd en dood worden subtiel verweven in een verhaal, dat uitblinkt in menselijkheid. We prezen het belang van onorthodoxe verhalen, dus het wordt tijd dat de jury de daad bij het woord voegt. De winnaar van Write Now! 2015 is het verhaal 'Il Pittore del Silenzio' van **Mirke Kist!**

Sacha Hilhorst (juryvoorzitter)

Persis Bekkering

Erik Brus

Eldrid Deleu

Marjolijn van Heemstra